

Zbigniew Czerski

Droit polonais contemporain — Sowriemiennoje polskoje prawo

Palestra 21/1(229), 125-127

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ważania bardzo ciekawe, a na pewno inspirujące do dyskusji w środowisku prawniczym. Otwarty np. pozostaje problem, czy można mówić o prawie świadka do dyktowania protokołu jego przesłuchania w stadium postępowania przygotowawczego lub o prawie do domagania się odczytania mu

jego zeznań złożonych na rozprawie.

Powyższe uwagi w żaden sposób nie umniejszają walorów tej interesującej monografii. Jestem zdania, że wszyscy prawnicy obracający się w orbicie procesu karnego powinni ją przeczytać.

Kazimierz Łojewski

2.

Droit polonais contemporain — Sowriemiennoje polskoje prawo

Od roku 1963 ukazuje się pod powyższym tytułem w naszym kraju periodyk, którego zadaniem jest informowanie zagranicy o prawie polskim.

W numerze 1 periodyku, w nocie redakcyjnej poświęconej określeniu celów wydawania pisma, podano, że ma ono zawierać informacje o najważniejszych przepisach prawnych obowiązujących w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, o wydawanych aktach ustawodawczych, o stosowaniu prawa, o orzecznictwie sądów i o literaturze prawniczej w Polsce.

Te zadania pisma nie uległy zmianie do dziś. Pismo publikuje więc teksty ustawodawcze (w całości lub w wyciągach), informuje o bibliografii prawniczej oraz zamieszcza kronikę życia naukowego i opracowane przez wybitnych specjalistów publikacje z różnych dziedzin prawa.

Pierwszym naczelnym redaktorem czasopisma był prof. Igor Andrejew, pierwszym zaś artykułem ogłoszonym na łamach pisma, który otwierał treść numeru pierwszego, było opracowanie prof. Stefana Rozmaryna pt.: Kilka uwag o systemie prawnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Początkowo czasopismo ukazywało się nieregularnie. Poszczególne zeszyty zawierały teksty w języku angielskim, francuskim i rosyjskim, publikowane łącznie. Nie była przy tym

wyraźnie przestrzegana zasada, że każdy tekst drukowany jest w trzech językach. Niekiedy pewne publikacje ukazywały się w jednym tylko z tych języków, bez tłumaczenia na pozostałe, czasami — poszczególne zeszyty zawierały obok siebie ten sam tekst w dwóch językach, najrzadziej zaś — we wszystkich trzech. Wydaje się, że ten stan rzeczy wynikał po prostu z trudności organizacyjnych dotyczących zapewnienia sobie kadry tłumaczy, którzy by sprostali niezwykle odpowiedzialnemu i trudnemu zadaniu precyzyjnego tłumaczenia tekstów prawniczych.

Osoby tłumaczy zmieniały się zresztą w okresie ubiegłych lat. Nie ulega wątpliwości, że praca ich była niezwykle trudna i odpowiedzialna. Spośród wielu nazwisk tłumaczy należy jednak zacytować co najmniej jedno, a mianowicie mgra Macieja Szepietowskiego, który współpracuje ściśle z redakcją bez przerwy od 9 numeru (wydanego w 1968 r.) i którego tłumaczenia odznaczają się wielką dokładnością przekładu oraz elegancją sformułowań. A jak wiadomo najtrudniejszymi przekładami są te, w których tekst należy przełożyć z języka ojczystego na język obcy. Ta uwaga dotyczy oczywiście wszystkich przekładów, jakie publikowane są na łamach wydawnictwa, gdyż wszystkie

teksty obcojęzyczne tłumaczone są z języka polskiego na język angielski, francuski lub rosyjski.

Poczynając od numeru 3 (który ukazał się w 1964 r.) stanowisko redaktora naczelnego objął prof. Seweryn Szer i piastował je aż do nr 10, to jest tego numeru, który się ukazał przed objęciem redakcji przez prof. Jerzego Jodłowskiego. Od tego też czasu (1969 r.) pismo ukazuje się nieprzerwanie do chwili obecnej pod jego redakcją.

Przeglądając poszczególne numery pisma (a pierwszym, który się ukazał pod kierownictwem nowego redaktora naczelnego, był podwójny numer 11/12), widać wyraźnie ogromny wysiłek prof. Jodłowskiego, skierowany na nadanie pismu jednolitego charakteru i uczynienie z periodyku stałego organu publikacyjnego, który ma się stać dla zagranicy dogodnym i regularnym źródłem informacji o prawie polskim.

W numerze 15 (z roku 1971) po raz ostatni ukazują się teksty angielskie, od numeru 16 zaś następuje wyraźny podział na dwie edycje: w języku francuskim i w języku rosyjskim, przy czym te dwie wersje zaczęły od tego czasu ukazywać się w osobnych zeszytach. Taki podział stanowi znaczne ułatwienie dla czytelnika zagranicznego, który przecież w zasadzie nastawiony jest na korzystanie z pisma w jednym, preferowanym przez siebie języku.

Ogółem w okresie przeszło dziesięciu lat (1963—1973) ukazało się dwadzieścia numerów periodyku, bo tak należy nazwać to czasopismo w okresie, kiedy jego ukazywanie się nie jest jeszcze związane z żadnym regularnym upływem czasu.

Warto może jeszcze dodać, że pierwsze trzy numery wydane zostały przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe, od numeru zaś 4 do chwili obecnej pismo wychodzi jako Wydawnictwo

Polskiej Akademii Nauk w Zakładzie Narodowym Ossolińskich we Wrocławiu.

Od numeru 21, który otwiera rok 1974, pismo staje się kwartalnikiem. Nadal utrzymany jest rozdział zeszytów na dwie odrębne wersje: francuską i rosyjską. Szata graficzna jest staranna i ujednolicona.

W sumie ukazało się do chwili obecnej trzydzieści numerów, w tym dziesięć ostatnich jako już regularnie ukazujący się kwartalnik.

Trzeba stwierdzić, że włożono wiele wysiłku w to, aby możliwie wszechstronnie, rzetelnie, a także interesująco informować czytelnika zagranicznego o prawie polskim.

Niezależnie od własnych publikacji ukazujących się na łamach pisma, prowadzona jest regularnie bibliografia polska publikacji prawnych w języku francuskim, jakie ukazały się w literaturze światowej. Bibliografia ta, opracowana przez prof. Jerzego Jodłowskiego, ukazała się w numerach 2, 7/8, 11/12 i 20.

Zakres tematów poruszanych w piśmie jest bardzo szeroki. Dotyczą one właściwie wszystkich dziedzin prawa, i to zarówno prawa publicznego jak i prywatnego. Najsłabiej reprezentowana jest tematyka karna, za to wiele jest artykułów dotyczących problematyki cywilistycznej, prawa rodzinnego i prawa pracy.

Warto wspomnieć, że w numerze 26, który się ukazał w roku 1975, opublikowany został artykuł prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej dra Zdzisława Czeszejki-Sochackiego pt. „Adwokatura w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” wraz z pełnym tłumaczeniem ustawy z dnia 19 grudnia 1963 r. o ustroju adwokatury.

Czasopismo stara się nadążyć za bieżącą legislacją polską, publikując nie tylko opracowania monograficzne dotyczące nowych aktów ustawodawczych, ale również pełne tłumaczenia

tych tekstów legislacyjnych. Tak więc opublikowany został np. pełny przebieg rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 listopada 1973 r. o opodatkowaniu cudzoziemców. Pozycja to niewątpliwie bardzo cenna, zwłaszcza obecnie, w okresie rozwoju inwestycji w Polsce, realizowanych m. in. z udziałem kooperantów zagranicznych.

Dążąc do uatrakcyjnienia pisma redakcja podejmuje próby wydawania numerów monotematycznych. Takich zeszytów ukazało się ostatnio dwa: nr 25 z roku 1975, poświęcony prawu wynalazczemu, i nr 30 (ostatni, jaki się dotychczas ukazał), poświęcony nowemu kodeksowi pracy. Ten ostatni numer zawiera obszerny wyciąg z obowiązującego obecnie w Polsce kodeksu pracy. Jest to bardzo potrzebne uzupełnienie treści numeru, albowiem pozwala czytelnikowi na skonfrontowanie opracowań zawartych w poszczególnych artykułach z tekstem samej ustawy.

Warto zatrzymać się chwilę nad tekstem wspomnianego wyżej ostatniego (30) numeru. Tekst kodeksu pracy w wyciągu, poprzedzony jest pięcioma opracowaniami, a mianowicie: Zbigniewa Salwy („Nawiązanie stosunku pracy według kodeksu pracy”), Tadeusza Zielińskiego („Rozwiązanie stosunku pracy według kodeksu pracy”), Marii Rafacz-Krzyżanowskiej („Odpowiedzialność materialna pracowników według kodeksu pracy”), Marii Matey

(„Ochrona pracy kobiet w PRL”) i Czesława Jackowiaka („Rozstrzygnięcie sporów ze stosunku pracy w PRL”). Ten układ numeru wskazuje na to, jak wiele wysiłku zostało włożone, aby czytelnikowi zagranicznemu uprzystępnić zasady polskiego ustawodawstwa pracy, tak istotnego przecież dla praw obywatela w państwie socjalistycznym.

Czasopismo nastawione jest całkowicie na czytelnika zagranicznego, dla którego jest przecież przeznaczone (dystrybucja jego odbywa się za granicą).

Jest rzeczą niewątpliwą, że spełnia ono ważną rolę informacyjną, a jego treść jest cennym źródłem dla prawników i naukowców na całym świecie w zakresie wiedzy o polskim prawie i polskiej nauce prawa.

Jest to jedyne tego rodzaju wydawnictwo prawnicze w Polsce, niezbędne dla znajdujących się w obcych krajach licznych instytutów i placówek naukowych, zajmujących się prawem porównawczym.

We współczesnym świecie, w którym rzetelna informacja na poziomie naukowym odgrywa tak wielką rolę, ukazujący się w Polsce omawiany kwartalnik, poświęcony w całości prawu, spełnia doniosłą rolę, gdyż — jak już wyżej zaznaczono — przekazuje wiadomości o polskim systemie prawnym, ustroju państwa oraz o prawach i obowiązkach obywateli.

adv. Zbigniew Czerski